

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

සමුපකාර සේවා, අලෙවි සංවර්ධන සහ පාරිභෝගික ආරක්ෂණ රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය ප්‍රකාශය, එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශය හා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශවලින් සමන්විත 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවේ ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 11(1) වගන්තිය ප්‍රකාරව සමුපකාර සේවා, අලෙවි සංවර්ධන සහ පාරිභෝගික ආරක්ෂණ රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් ඇතුළත් සම්පිණ්ඩන වාර්තාව 2022 මැයි 25 දින ගණන්දීමේ නිලධාරී වෙත නිකුත් කරන ලදී. විගණන පනතේ 11(2) වගන්තිය ප්‍රකාරව රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයට අදාළ වාර්ෂික විස්තරාත්මක කළමනාකරණ විගණන වාර්තාව 2022 ජුනි 29 දින ගණන්දීමේ නිලධාරී වෙත නිකුත් කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(6) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 10 වගන්තිය ප්‍රකාරව මෙම වාර්තාව පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.6 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට සමුපකාර සේවා, අලෙවි සංවර්ධන සහ පාරිභෝගික ආරක්ෂණ රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහය පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ මූලධර්මවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.6 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්ත්වගණනය කරනු ලැබේ. ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි. ප්‍ර) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් මාගේ වගකීම, විගණකගේ වගකීම යන වගන්තියේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබා ගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ හා ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ වගකීම

පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ මූලධර්මවලට අනුකූලව හා 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 38 වගන්තියේ සඳහන් විධිවිධානවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කෙරෙන පරිදි මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම හා වංචා සහ වැරදි හේතුවෙන් ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ වගකීම වේ.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) වගන්තිය ප්‍රකාරව අමාත්‍යාංශය විසින් වාර්ෂික හා කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වා ගෙන යා යුතුය.

ජාතික විගණන පනතේ 38(1)(ඇ) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව අමාත්‍යාංශයේ මූල්‍ය පාලනය සඳහා සඵලදායී අභ්‍යන්තර පාලන පද්ධතියක් සකස් කර පවත්වා ගෙන යනු ලබන බවට ගණන්දීමේ නිලධාරී සහතික විය යුතු අතර එම පද්ධතියේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව කලින් කල සමාලෝචනයක් සිදු කර ඒ අනුව පද්ධතිය ඵලදායී ලෙස කරගෙන යාමට අවශ්‍ය වෙනස්කම් සිදු කරනු ලැබිය යුතුය.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය පිළිබඳ විගණකගේ වගකීම

සමස්ථයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා හා වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණකාධිපති වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑම විටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කර ගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇති විය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කර ගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකසුමක් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම් හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, චේතනාන්විත මහඟුරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබා ගන්නා ලදී.
- හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය සහ අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණ අයුරින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් බව ඇගයීම.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

මාගේ විගණනය තුළදී හඳුනාගත් වැදගත් විගණන සොයාගැනීම්, ප්‍රධාන අභ්‍යන්තර පාලන දුර්වලතා හා අනෙකුත් කරුණු පිළිබඳව ගණන්දීමේ නිලධාරී දැනුවත් කරන ලදී.

1.5 වෙනත් නෛතික අවශ්‍යතා පිළිබඳ වාර්තාව

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 6(1)(ඇ) වගන්තිය ප්‍රකාරව පහත සඳහන් කරුණු මා ප්‍රකාශ කරමි.

- (අ) මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉකුත් වර්ෂය සමඟ අනුරූප වේ.
- (ආ) ඉකුත් වර්ෂයට අදාළ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ මා විසින් කර තිබුණු නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කර තිබුණි.

1.6 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම

1.6.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන වක්‍රලේඛ විධිවිධානවලට අනුකූල නොවීම

විගණන නිරීක්ෂණය	ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>2021 නොවැම්බර් 26 දිනැති අංක 2021/03 රාජ්‍ය ගිණුම් මාර්ගෝපදේශයේ 7.2 ඡේදය ප්‍රකාරව වෙනත් ආදායම් ගණන්දීමේ නිලධාරීන් වෙනුවෙන් වාර්තාකරන ආයතන විසින් එකතු කරන ලද ආදායම මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශයට ඇතුළත් නොකළ යුතු අතර එම ආදායම අග්‍රිම සැසඳුම් ප්‍රකාශය තුළ ගැලපීම් කල යුතුය. එසේ වුවද වෙනත් ලෙජර් ගිණුම් ලැබීම් සහ ගෙවීම් අතර වෙනස වූ රු.4,165,213 ක ආදායම අග්‍රිම සැසඳුම් ප්‍රකාශය තුළ නොදක්වා මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශයට ඇතුළත් කර තිබුණි. මේ හේතුවෙන් මූල්‍ය කාර්ය සාධන ප්‍රකාශයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට ශේෂය ඒ හා සමාන ප්‍රමාණයකින් වෙනස් වී තිබුණි.</p>	<p>උපදෙස් පරිදි නිවැරදිව සකස් කළ මූල්‍ය කාර්ය සාධන ප්‍රකාශය හා අග්‍රිම ගැලපුම් ප්‍රකාශය 2022.04.08 දිනැති පිළිතුරු ලිපිය සමග එවා ඇති බව දන්වා තිබුණි.</p>	<p>රාජ්‍ය ගිණුම් මාර්ගෝපදේශයට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කළ යුතුයි.</p>

1.6.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයේ ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් යටතේ මූලධන අත්පත් කර ගැනීම් රු.4,920,497 ක් ලෙස දැක්විය යුතු වුවද රු.9,838,866 ක් ලෙස රු.4,918,369 ක් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි</p>	<p>මූලධන වත්කම් වැඩිදියුණු කිරීම මගින් ඵලදායී ජීවකාලය ඉහළ යන බැවින් මූලධන වත්කම් වැඩිදියුණු කිරීමේ වියදම් ලෙස රු.4,506,524 ද, කාර්ය මණ්ඩල පුහුණුව තුළින් අනාගත ප්‍රතිලාභ අත්කර දෙන බැවින් රු.411,844 ක වියදමද ආයෝජන වියදම් ලෙස ඇතුළත් කර ඇති බව දන්වා තිබුණි.</p>	<p>ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් නිවැරදිව හඳුනාගෙන ගිණුම් පිළියෙල කළ යුතුය.</p>

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 වියදම් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) පුනරාවර්තන වැය විෂයයන් 02 ක් සඳහා සලසා තිබුණ රු.200,000 ක් වූ මුළු ප්‍රතිපාදනයම මු.රෙ. 66 මඟින් වෙනත් වැය විෂයයන්ට මාරු කර තිබුණි.	අපේක්ෂිත වැඩිදියුණු කිරීම් සිදු නොවීම හේතුවෙන් මුළු ප්‍රතිපාදනයම අවශ්‍ය වැය විෂයයන් සඳහා මාරු කරන ලදී.	තාත්වික ලෙස ඇස්තමේන්තු පිළියෙල කිරීමට වගබලා ගත යුතුයි.
(ආ) යන්ත්‍ර හා යන්ත්‍රෝපකරණ පුනරුත්ථාපනය හා වැඩි දියුණු කිරීම වැය විෂයයට ප්‍රතිපාදිත රු.200,000 ක මුදලින් රු.106,044 ක් එනම් සියයට 53 ක් ඉතිරි වී තිබුණි.	අපේක්ෂිත වැඩිදියුණු කිරීම් සිදු නොවීම නිසා ප්‍රතිපාදන ඉතිරිවීම් සිදුවී ඇත.	තාත්වික ලෙස ඇස්තමේන්තු පිළියෙල කිරීමට වගබලා ගත යුතුයි.
(ඇ) අමාත්‍ය කාර්යාලය 438-01-01-1301 වැය විෂයය සඳහා සමාලෝචිත වර්ෂයට රු.3,500,000 ක් ඇස්තමේන්තු කර තිබුණු අතර මු.රෙ.66 මඟින් රු.1,600,000 මාරු කරගෙන තිබිණි. මුළු ප්‍රතිපාදිත මුදල රු.5,100,000 ක් වුවද අමාත්‍ය කාර්යාලයට අනුයුක්ත වාහන වල අළුත්වැඩියා වියදම රු.7,507,726 ක් වූයෙන් ප්‍රතිපාදන ඉක්මවා දරන ලද වියදම වෙනත් වැය විෂයයන්ගෙන් දරා තිබුණ ද ඒ සඳහා අනුමැතිය ලබාගෙන නොතිබුණි.	වැය විෂය 438-1-1-1301 යටතේ ලබා දී තිබූ ප්‍රතිපාදන ප්‍රමාණවත් නොවීම හා අමාත්‍යාංශ සතු වාහනවල අත්‍යාවශ්‍ය අළුත් වැඩියා සිදු කල යුතු වූ බැවින් 438-1-2-1301 යටතේ වියදම් දරා ඇති අතර ඉදිරියේදී ඔබගේ උපදෙස් පරිදි කටයුතු කරන ලෙස අදාළ නිලධාරීන් දැනුවත් කරන ලදී.	ප්‍රතිපාදන ඉක්මවා වෙනත් වැය විෂයයන්ගෙන් වැය දැරීම සඳහා අදාළ අනුමැතීන් ලබා ගත යුතුය.

2.2 බැරකම් හා බැඳීම්වලට එළඹීම

විගණන නිරීක්ෂණය

ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

මූල්‍ය ප්‍රකාශනයේ සටහන් අංක (iv) යටතේ වූ 94 (2) සහ (3) ප්‍රකාරව එළඹෙන ලද බැඳීම් ප්‍රකාශයෙහි, 94 (2) හා (3) යටතේ දැක්විය යුතු බැරකම් රු.318,695 ක් වුවද, ඊට පරිබාහිරව ඒ යටතට නොගැනෙන බැරකම් ද ඇතුළත් ව රු.1,055,294 ක් ලෙස දක්වා තිබුණි.

අවසන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනයේ සටහන් අංක (iii) 2021 වසරට අදාළ සියළුම බැරකම් රු.3,403,634 ක් ලෙස දක්වා ඇති අතර 94(2) හා (3) ප්‍රකාරව එළඹෙන ලද බැඳීම් පමණක් සටහන් අංක IV හි දක්වා ඇත.

බැරකම් නිවැරදි ලෙස ඉදිරිපත් කිරීමට ක්‍රියාකල යුතුයි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ දුර්වලතා

විගණන නිරීක්ෂණය

ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

අමාත්‍යාංශය මඟින් පාරිභෝගික කටයුතු පිළිබඳ අධිකාරියට හා ජාතික සමුපකාර සංවර්ධන ආයතනයට සංවර්ධන නිලධාරීන් අනුයුක්ත කර තිබුණු අතර එම නිලධාරීන්ට 2021 වර්ෂයේ වැටුප් ලෙස රු.21,885,087 ක් ගෙවා තිබුණි. එසේ වුවද අදාළ නිලධාරීන්ගේ කාර්යසාධනය පිළිබඳ නිසි අධීක්ෂණයක් සහ ඇගයීමක් අමාත්‍යාංශය විසින් සිදුකර නොතිබුණි.

මේ සම්බන්ධයෙන් SMCMC/03/36 2022.05.04 දිනැති ලිපිය මඟින් අදාළ නිලධාරීන් දැනුවත් කරන ලදී.

අදාළ නිලධාරීන්ගේ කාර්යසාධනය පිළිබඳ නිසි අධීක්ෂණයක් සහ ඇගයීමක් සිදුකල යුතුය.

4. මානව සම්පත් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය

ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අනුමත සේවක සංඛ්‍යාව 120 ක් වූ අතර තත්‍ය සේවක සංඛ්‍යාව 79 ක් වූයෙන් 41 ක පුරප්පාඩු පැවතිණි. ජ්‍යෙෂ්ඨ මට්ටමේ අනුමත තනතුරු සංඛ්‍යාව වූ 16 න් 4 ක් එනම් සියයට 25 ක් පුරප්පාඩු පැවතුණු අතර, ද්විතියික මට්ටමේ අනුමත තනතුරු වලින් සියයට 40 ක්ම පුරප්පාඩුව පැවතුණි.

පුරප්පාඩු වූ තනතුරු සඳහා මෙම අමාත්‍යාංශට අවශ්‍ය නිලධාරීන් ලබා දෙන මෙන් රාජ්‍ය සේවා, පලාත් සභා හා පලාත් පාලන අමාත්‍යාංශය වෙත අවස්ථා ගණනාවකදී ඉල්ලීම් කර ඇත.

සේවා අවශ්‍යතා සැලකිල්ලට ගෙන අවශ්‍යම කාර්යමණ්ඩල පුරප්පාඩු පිරවීමට කටයුතු කල යුතුයි.